

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräitä kirkkolain säännöksiä valtion ja kirkon väestökirjanpidon järjestelyjen toteuttamiseksi. Esitys liittyy hallituksen esitykseen väestökirjanpidon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Ajantasainen väestökirjanpito perustuisi valtion väestötietojärjestelmään, jota myös evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta ylläpitäisivät ja käyttäisivät hoitaessaan omaa toimintaansa ja hallintoaan sekä niille erikseen säädettyjä viranomaistehtäviä, kuten tietopalvelutehtäviä ja avioliiton esteiden tutkintaa. Näistä tehtävistä säädetäisiin väestötietolaissa, avioliittolaissa ja nimilaissa.

Seurakunnat pitäisivät jäsenistään erillisessä hallituksen esityksessä väestökirjanpidon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi ehdotetussa uskontokuntien jäsenrekistereitä

koskevassa laissa tarkoitettua jäsenrekisteriä, joka olisi osa seurakunnan kirkonkirjoja. Kirkkolaisissa määriteltäisiin seurakuntien kirkonkirjat sekä säädettäisiin eräistä kirkonkirjojen pitämiseen ja seurakunnan arkistoon liittyvistä asioista.

Seurakuntien asiakirjoista annettavista oteista perittävän maksun suuruuden määräisi kirkkohallitus.

Seurakuntien välisen tiedonkulun turvaamiseksi kirkkolaisissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi ilmoitusvelvollisuus papille, joka kastaa tai siunaa hautaan muuhun kuin hänen seurakuntaansa kuuluvan henkilön.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti muiden väestökirjanpidon uudistamista koskevien lakien kanssa noin vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Vuoden 1971 alusta voimaan tulleen väestökirjalain (141/1969) mukaan väestörekisterin pitäjät olivat evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnat jäsentensä osalta. Muiden henkilöiden osalta väestörekisterin pitäjät olivat kihlakuntien rekisteritoimistot. Väestökirjalaki kumottiin 1 päivänä marraskuuta 1993 voimaan tulleella väestötietolakiilla (507/1993). Väestötietolakiilla ei muutettu kirkollisten väestörekisterin pitäjien asemaa eikä tehtäviä.

Uskonnonvapauslain (267/1922) 23 §:n mukaan uskonnollisen yhdyskunnan hallituksen tulee pitää luetteloa yhdyskunnan jäsenistä. Evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien pitämät kirkonkirjat muodostavat sekä väestötietolaissa tarkoitetun kirkollisen väestörekisterin että uskonnonvapauslaissa tarkoitetun jäsenluettelon. Tästä säädetään kirkkolain (1054/1993) 16 luvussa. Kirkollisen väestörekisterin pitämistä koskevia säännöksiä sisältyy siten väestötietolakiin, kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen (1055/1993).

Kirkkolain 16 luvun 1 §:n mukaan seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitävät kirkonkirjoja sekä huolehtivat väestörekisterin pitämiseen liittyvistä tehtävistä jäsentensä osalta. Seurakunnat ovat väestörekisterin pitämistä koskevissa asioissa väestökirjahallinnon ohjauksessa ja valvonassa. Päätöksenteko väestörekisterin pitämistä koskevissa asioissa kuuluu kirkkoheralle tai keskusrekisterin johtajalle. Kirkollisen väestörekisterin pitäjän väestörekisteriä koskeva ratkaisu voidaan saattaa maistraatin päätettäväksi siten kuin väestötietolaissa säädetään.

Kirkkolain 16 luvun 2 § koskee kirkonkirjoja. Pykälän mukaan kirkonkirjoja ovat luettelot seurakunnan jäsenistä sekä luettelot syntyneistä ja kastetuista, rippikoulun käyneistä ja konfirmoiduista sekä henkilöistä, joiden avioliiton esteistä on toimitettu tutkinta, avioliittoon vihityistä, kuolleista ja haudatuista, muuttaneista sekä kirkosta eronneista ja kirkkoon liittyneistä. Pykälän mukaan kirkkohallituksella on oikeus antaa tarkempia määräyksiä kirkonkirjojen sisällyk-

sestä ja pitämisestä sekä kirkonkirjoista annettavista tiedoista, jollei asia kuulu väestökirjahallinnon viranomaiselle. Opetusministeriö määrää kirkonkirjoista annettavista todistuksista ja otteista perittävät maksut.

Näiden säännösten lisäksi kirkollisen väestörekisterin pitämistä koskevia menettelysäännöksiä on kirkkojärjestyksen 16 luvussa.

1.2. Nykytilan arviointi

Kirkkolaki ja kirkkojärjestys tulivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Tässä esityksessä kirkkolain väestörekisterin pitämistä koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi lähinnä ne välttämättömät muutokset, jotka johtuvat väestökirjanpidon uudistamisesta jäljempänä kuvatulla tavalla.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Väestökirjanpitoa koskevat säännökset

Väestökirjanpidon järjestelyt valtion ja kirkon välillä edellyttävät kirkkolain eräiden säännösten muuttamista.

Väestökirjanpidon uudistamisen tavoitteena on, että ajantasainen väestökirjanpito perustuisi valtion väestötietojärjestelmään, jota myös evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta käyttäisivät hyväksi hoitaessaan omaa toimintaansa ja hallintonsaan. Seurakunnat eivät toimisi ajantasaisessa väestökirjanpidossa maistraattien rinnalla erillisinä väestörekisterin pitäjinä. Sen sijaan seurakunnat hoitaisivat niille erikseen määriteltäviä väestökirjanpitoon liittyviä viranomaistehtäviä, joiden hoitamiseen niillä olisi oikeus saada tietoja väestötietojärjestelmästä.

Seurakunnat voisivat ottaa vastaan lapsen tietojen rekisteröintiä koskevan ilmoituksen kasteen yhteydessä. Ilmoitus sisältäisi tiedot lapsen nimestä, äidinkielestä ja uskontokunnasta. Seurakunnat voisivat myös ottaa vastaan ja ilmoittaa väestötietojärjestelmään kirkollista vihkimistä koskevan tiedon ja siihen liittyvän tiedon mahdollisesta sukunimen muutoksesta. Seurakunta selvittäisi nimien lainmukaisuuden lapsen rekisteröinnin yhteydessä ja avioliittoon vihkimisen yh-

teydessä. Seurakunnat ilmoittaisivat väestötietojärjestelmään myös kirkkoon liittymisestä ja kirkosta eroamisesta samoin kuin seurakuntien tarpeita varten ja kirkollisen vihkimisen edellytysten toteamiseksi tarvittavat rippikoulu- ja konfirmaatitiedot.

Seurakunnilla olisi myös väestökirjanpidon tietopalveluun liittyviä tehtäviä. Tällaisia olisivat tietojen luovuttaminen vanhoista kirkonkirjoista sekä selvitysten antaminen siitä, mitä niiden jäsenistä on merkitty ajantasaiseen väestötietojärjestelmään. Tälle olisi edellytyksenä, että seurakunnalla on suora käyttöyhteys väestötietojärjestelmään tai että jäsenrekisterin tiedot päivitetään säännöllisesti väestötietojärjestelmän tiedoilla.

Seurakunnat pitäisivät jäsenistään erillisessä hallituksen esityksessä ehdotetussa uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevassa laissa tarkoitettua jäsenrekisteriä. Jäsenrekisterit kuuluisivat seurakunnan kirkonkirjoihin. Kirkonkirjoista säädettäisiin kirkkolaissa. Jäsenrekisterin lisäksi kirkonkirjoja olisivat niin sanotut vanhat kirkonkirjat ja niihin kuuluvat luettelot. Seurakunnat vastaisivat kirkonkirjojen ylläpidosta ja niihin merkityistä tiedoista. Seurakunta voisi luovuttaa jäsenrekisteristään väestötietoja vain, jos jäsenrekisterin tiedot olisivat yhdenmukaiset väestötietojärjestelmän tietojen kanssa.

Ehdotettu laki sisältäisi kirkonkirjojen pitämisen osalta myös seurakunnan sisäistä vastuunjakoa koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Lisäksi laissa olisi säännökset siitä, kuinka kirkonkirjojen pitämistä ja niistä tapahtuvaa tietojen luovuttamista koskeva ohjaustoimivalta ja muutoksenhaku on järjestetty. Kirkonkirjoista luovutetuista tiedoista perittävien maksujen määrääminen ehdotetaan siirrettäväksi opetusministeriöltä kirkkohallitukselle.

Muilta osin kirkkolakiin ehdotetaan tehtäväksi lähinnä vain vähäisiä teknisiä muutoksia.

Kirkkolaissa olevat salassapitoa ja julkisuutta koskevat säännökset valmistellaan erikseen.

3. Esityksen vaikutukset

Kirkkolakiin ehdotetaan tehtäväksi lähinnä ne välttämättömät muutokset, jotka johtuvat valtion ja kirkon välisten väestökirjanpidon järjestelyjen toteuttamisesta. Väestökirjanpidon uudistamisesta aiheutuvat taloudelliset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset on esitetty hallituksen esityksessä väestökirjanpidon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi.

4. Asian valmistelu

Väestökirjanpidon järjestelyjä valtion ja kirkon välillä on valmisteltu sisäasiainministeriön yhteydessä toimineessa väestökirjasiain neuvottelukunnassa vuodesta 1991. Neuvottelukunnassa on ollut edustettuina väestökirjanpidon yhteistyö- ja sidosryhmätahoja, muun muassa evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta. Toimikaudeksi 1995—1997 asetettu neuvottelukunta on valmistellut uudistuksen edellyttämiä säädösmuutoksia ottaen huomioon evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksinen kirkkokunnan kirkolliskokousten vuonna 1994 esittämät kannanotot, joiden mukaan väestökirjanpitoa kehitetään yhteistyössä valtion ja kirkkokuntien välillä.

Asian valmistelun yhteydessä on kuultu tietosuojavaltuutettua.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Väestökirjanpidon järjestelyt edellyttävät usean lain muuttamista. Hallituksen esityksessä väestökirjanpidon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi ehdotetaan väestötietolain, rekisterihallintolain (166/1996), avioliittolain (234/1929) ja nimilain (694/1985) muuttamista sekä uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevan lain säätämistä. Uudistus edellyttää lisäksi ortodoksista kirkkokuntaa koskevan lainsäädännön muuttamista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 luku. Kirkon hallinnollinen ja kielellinen jako

2 §. *Seurakunta ja sen jäsenet.* Pykälässä viitataan kotipaikan määräytymisen perusteen väestökirjalakiin, joka on nyttemmin kumottu. Nykyisin kotikunta määräytyy kotikuntalain (201/1994) nojalla. Pykälän 2 momentissa oleva vanhentunut säädösviittaus ehdotetaan muutettavaksi.

16 luku. Kirkonkirjat ja seurakunnan arkisto

Kirkkolain 16 luvun otsikko "Kirkonkirjat väestörekisterinä ja seurakunnan arkisto" ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei mainittaisi käsitettä "väestörekisteri". Uudeksi otsikoksi ehdotetaan "Kirkonkirjat ja seurakunnan arkisto".

1 §. *Kirkonkirjat.* Kirkonkirjoihin kuuluisi pykälän mukaan kolmentyyppisiä asiakirjoja.

Kirkonkirjoihin kuuluisi ensinnäkin erillisessä hallituksen esityksessä ehdotetun uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevan lain mukainen jäsenrekisteri. Kaikkien uskontokuntien jäsenrekisterissä tulee olla ainakin jäsentä koskevat tunnistetiedot, osoitetiedot sekä uskontokuntaan liittymistä tai siitä eromista koskevat tiedot. Rekisteriin voitaisiin tallettaa eräitä muitakin tietoja, jos ne ovat uskontokunnan toiminnan ja hallinnon kannalta tarpeellisia. Tietosisältö määriteltäisiin uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevassa laissa. Koska uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevan lain nimike saattaa vielä eduskuntakäsittelyssä muuttua, kirkolliskokous on antanut suostumuksensa siihen, että lain nimike voidaan kirkolliskokousta enempiä kuulematta muuttaa lain lopulliseksi nimikkeeksi.

Kirkonkirjoja olisivat myös eräät jäsenten tietoja sisältävät luettelot, niin sanotut historiakirjat, joita seurakunnissa on pidetty perinteisesti 1600-luvulta lähtien. Niiden pitäminen on alkujaan perustunut seurakunnan toiminnan tarpeisiin, joita niillä on edelleen. Lisäksi ne ovat olleet välttämättömiä manuaalisesti pidettyjen kirkonkirjojen apuluetteloina, joiden avulla on voitu katsauksellisesti seurata esimerkiksi muuttoliikettä seurakun-

taan ja seurakunnasta, kasteita, vihkimisiä ja hautaamisia. Myös tapahtumien tilastointi on suoritettu näiden luetteloiden perusteella.

Erilliset historiakirjat eivät ole tarpeen automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettyjen jäsenluettelujen yhteydessä. On kuitenkin otettava huomioon, että pienet seurakunnat tulevat hoitamaan kirkonkirjojensa pitämisen ilman automaattista tietojenkäsittelyä vielä useiden vuosien ajan. Luettelot sisältäisivät samoja tietoja kuin jäsenrekisteriin merkitään.

Kirkonkirjoja olisivat myös niin sanotut vanhat kirkonkirjat eli tässä esityksessä tarkoitetun lain voimaantuloon saakka pidetyt kirkolliset väestörekisterit ja niihin kuuluvat asiakirjat. Kirkollisten väestörekisterien tietosisältö on aikanaan määritelty kirkkolaissa, vuodesta 1970 väestökirjalaissa ja 1 päivästä marraskuuta 1993 väestötietolaissa. Kirkolliset väestörekisterit muuttuvat väestökirjanpidon historia-asiakirjoiksi. Kirkollisten väestörekisterien tietoihin ei tehdä muutoksia väestökirjanpidon uudistuksen tultua voimaan. Tästä syystä ei niiden tietosisällöstä ole tarpeen säätää erikseen tässä yhteydessä.

2 §. *Kirkonkirjojen pitäminen.* Pykälä sisältäisi säännökset kirkonkirjojen pitämisestä sekä siihen liittyvästä vastuunjaosta kirkon organisaation sisällä.

Pykälän 1 momentin mukaan seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitäisivät seurakunnan jäsenistä kirkonkirjoja sekä vastaisivat niistä tiedoista, joita kirkonkirjoihin merkitään. Säännöksen tarkoituksena on, että jäsenrekisterin pitämiseksi uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevassa laissa asetetut perusedellytykset täyttyisivät. Kyseisen lain 2 §:n mukaan uskontokunta voi järjestää jäsenrekisterin pitämisen seurakunnittain. Tällöin vastuunalaisesta rekisterinpitäjästä tulee olla säännökset laissa tai asetuksessa taikka määräykset uskontokunnan yhdyskuntajärjestyksessä. Evankelis-luterilaisen kirkon organisaatiossa kirkkoherranvirasto tai keskusrekisteri olisi siis kirkonkirjojen ja niihin kuuluvan jäsenrekisterin pitämisestä vastuussa oleva perusyksikkö.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännökset seurakunnan sisäisestä vastuunjaosta kirkonkirjojen pitämisessä. Sen mukaisesti päätöksenteko kirkonkirjojen pitämistä koskevissa asioissa kuuluisi kirkkoherralle tai, jos seu-

rakunnilla on yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle.

Ehdotukset vastaavat asialliselta sisällöltään hyvin pitkälle voimassa olevan kirkkolain säännöksiä. Ne muutokset, jotka kirkkolain säännöksiin on tässä ehdotettu tehtäviksi, johtuvat pelkästään väestökirjanpidon organisaation ja menetelmien yhtenäistämisestä ja selkeyttämisestä.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin lainsäädäntöön, jossa säädetään kirkonkirjoihin sisältyvien tietojen luovuttamisesta ja mahdollisten virheiden korjaamisesta. Oikaisumenettelystä olisi maininta kirkkolain 24 lukuun lisättäväksi ehdotetun 5 b §:n 1 ja 2 momentissa. Sen vuoksi ehdotetussa momentissa olisi viittaus myös kirkkolain 24 luvun 5 b §:ään. Tietojen luovuttamisesta vanhoista kirkollisista väestökirjoista sekä seurakuntien osallistumisesta väestötietojärjestelmän tietopalveluun säädettäisiin väestötietolain 38 ja 39 §:ssä. Muilta osin tietojen luovuttamisesta olisi voimassa, mitä kirkkolain 25 luvun 8 §:ssä ja henkilötietojen suojaa koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Väestötietolain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin muutoksenhausta sellaisiin vanhoihin väestökirjoihin tehtyihin merkintöihin, joita ei ole otettu väestötietojärjestelmään.

Väestötietolain 38 §:n 4 momentissa säädettäisiin jäsenrekisterin väestötietojen korjaamisesta, kun jäsenrekisteriä käytetään väestötietojärjestelmän tietopalveluun. Tiedon rekisteröinnistä väestötietojärjestelmään päättää rekisterinpitäjänä toimiva maistraatti, joka korjaa myös mahdolliset virheet. Seurakuntien tietopalvelun edellytyksenä on, että tiedot annetaan teknisen käyttöyhteyden avulla suoraan väestötietojärjestelmästä tai jäsenrekisteristä, jos sen tiedot ovat yhtäpitäviä väestötietojärjestelmän tietojen kanssa. Muutoin tietoa ei saa luovuttaa virallisena väestötietona.

Seurakunnan jäsenrekisterin muiden kuin väestötietojen korjaamisesta on voimassa, mitä henkilötietojen suojaa koskevassa lainsäädännössä säädetään virheen korjaamisesta.

Muusta kirkonkirjojen pitämisen yhteydessä esille tulevien oikaisuvaatimusten käsitteystä säädetään kirkkolain 24 luvussa.

2 a §. *Kirkkohallituksen toimivalta.* Lakiin lisättäväksi ehdotetussa pykälässä säädettäisiin kirkonkirjojen pitämistä koskevasta oh-

jaustoimivallasta sekä toimivallasta määrätä kirkonkirjoista luovutettavista tiedoista perittävät maksut.

Kirkkohallitus antaisi tarkempia määräyksiä kirkonkirjojen pitämisestä. Kirkkohallituksen toimivalta rajoittuu määräysten antamiseen niistä seikoista, joista ei ole laissa tai asetuksessa yksityiskohtaisesti säädetty. Näin ollen esimerkiksi jäsenrekisterin tietosisältöä ei olisi mahdollista laajentaa siitä, mitä siihen on uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevan lain mukaan talletettava.

Kirkkohallitus määräisi seurakuntien kirkonkirjoista luovutetuista tiedoista seurakunnalle tulevan maksun. Tällä hetkellä voimassa olevien säännösten mukaan maksut määrää opetusministeriö kirkkohallituksen esityksestä.

2 b §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 b §, jossa säädettäisiin evankelis-luterilaisen kirkon papin velvollisuudesta ilmoittaa toimittamastaan kasteesta tai hautaan siunaamisesta asianomaisen henkilön seurakunnalle tai uskontokunnalle.

Jos pappi kastaa tai siunaa hautaan henkilön, joka ei kuulu hänen seurakuntaansa, hänen olisi välittömästi toimituksen suoritettuaan ilmoitettava siitä sille seurakunnalle tai uskontokunnalle, jonka jäseneksi kyseinen henkilö tulee tai jonka jäsen hän oli. Ilmoituksen tulisi sisältää ainakin nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika sekä tieto toimituksesta ja sen ajankohdasta. Kastetun alaikäisen lapsen osalta tulisi ilmoittaa myös tieto huoltajista.

Säännöksen tarkoituksena on turvata kirkon organisaation sisäinen sekä uskontokuntien välinen tiedonkulku. Vastaava säännös sisältyy ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun asetuksen (179/1970) 31 §:ään.

24 luku. Alistaminen ja muutoksenhaku

5 b §. *Kirkonkirjojen tietoja koskeva oikaisu ja muutoksenhaku.* Kirkonkirjoihin sisältyy kolmenlaisia tietoja, joita koskevat eri normit. Ensinnäkin kirkonkirjoihin sisältyy väestötietolain mukaisia väestötietoja, toiseksi uskonnollisen yhdiskunnan jäsenrekisteritietoja ja kolmanneksi muita kuin edellä mainittuja tietoja. Näihin tietoihin saattaa sisältyä virheitä, joita koskevien korjauspyyntöjen käsittelystä ja annettujen päätösten oikaisusta ja muutoksenhausta ehdote-

taan kirkkolain 24 lukuun lisättäväksi uusi 5 b §.

Pykälän 1 momentissa väestötietolakiin ehdotetun viittauksen nojalla kirkonkirjoihin sisältyvän väestötiedon oikaisusta päättäisi maistraatti, jonka päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan selvyyden vuoksi otettavaksi viittaussäännös, jonka mukaan seurakunnan jäsenrekisterin muiden kuin väestötietojen muutoksenhaun osalta on voimassa, mitä henkilötietojen suojaa koskevassa lainsäädännössä säädetään. Ilmaisulla tarkoitetaan nykyisin voimassa olevaa henkilötietojen yleislakia, henkilörekisterilakia ja myöhemmin sen tilalle mahdollisesti tulevaa vastaavaa lakia. Ehdotettu kirjoitustapa turvaa sen, että säännös on toimiva myös uuden henkilörekisterilainsäädännön aikana.

Seurakunnan jäsenrekisteri on uskonto- kuntien jäsenrekistereitä koskevassa laissa tarkoitettu rekisteri.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan selvyyden vuoksi säädettäväksi kirkonkirjojen muista kuin edellä mainituista tiedoista tehtävien valitusten käsittelystä. Tällaiset valitukset käsitellään normaalien muutoksenhakusäännösten nojalla.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti muiden väestökirjanpidon uudistamista koskevien lakien kanssa noin vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Säättämisjärjestys

Kirkkolain muuttaminen edellyttää erityisen säättämisjärjestyksen noudattamista. Kirkkolain 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakia kaikesta, mikä koskee ainoastaan kirkon omia asioita, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkon ehdotuksen tekee kirkolliskokous, jonka ehdotuksen tutkiminen ja vahvistaminen on tasavallan presidentin ja eduskunnan tehtävä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/1993) 3 luvun 2 §:n 2 momentti sekä 16 luvun otsikko, 1 ja 2 § sekä lisätään 16 lukuun uusi 2 a ja 2 b § sekä 24 lukuun uusi 5 b § seuraavasti:

3 luku

2 §

Kirkon hallinnollinen ja kielellinen jako

Kirkonkirjojen pitäminen

2 §

Kirkon jäsen on sen seurakunnan jäsen, jonka alueella hänellä on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Kirkkohallitus voi kuitenkin antaa määräyksiä siitä, milloin henkilö voi olla kotikuntansa alueella olevan muun seurakunnan jäsen.

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitävät kirkonkirjoja noudattaen, mitä niistä tässä tai muussa laissa säädetään tai niiden nojalla määrätään.

Päätöksenteko kirkonkirjojen pitämistä koskevilla asioilla kuuluu kirkkoherralle tai, jos seurakunnilla on yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle.

Kirkonkirjoista tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta ja virheiden oikaisusta on 24 luvun 5 b §:n 1 ja 2 momentin ohella voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

16 luku

2 a §

Kirkonkirjat ja seurakunnan arkisto

Kirkkohallituksen toimivalta

1 §

Kirkonkirjat

Kirkonkirjoja ovat

- 1) uskontokuntien jäsenrekistereistä annettussa laissa (.../...) tarkoitettu jäsenrekisteri;
- 2) luettelot kastetuista, rippikoulun käyneistä ja konfirmoiduista sekä henkilöistä, joiden avioliiton esteistä on toimitettu tutkinta, avioliittoon vihityistä, kuolleista ja haudatuista, muuttaneista sekä kirkosta eronneista ja kirkkoon liittyneistä; sekä

3) ennen tämän lain voimaan tuloa pidetyt kirkolliset väestörekisterit ja niihin kuuluvat asiakirjat.

Kirkkohallitus antaa tarkempia määräyksiä kirkonkirjojen pitämisestä ja vahvistaa niistä luovutettavista tiedoista seurakunnalle tulevan maksun.

2 b §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos pappi kastaa tai siunaa hautaan henkilön, joka ei kuulu hänen seurakuntaansa, on hänen välittömästi toimituksen suoritettuaan ilmoitettava siitä sille seurakunnalle tai uskontokunnalle, jonka jäseneksi kyseinen henkilö tulee tai jonka jäsen hän oli. Ilmoituksen tulee sisältää

ainakin nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika, tieto alaikäisen kastetun lapsen huoltajista sekä tieto toimituksesta ja sen ajankohdasta.

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

5 b §

Kirkonkirjojen tietoja koskeva oikaisu ja muutoksenhaku

Kirkonkirjoihin sisältyvien väestötietojen

oikaisusta on voimassa, mitä väestötietolaissa (507/1993) säädetään.

Seurakunnan jäsenrekisterissä olevien muiden kuin väestötietojen oikaisusta on voimassa, mitä henkilötietojen suojaa koskevassa lainsäädännössä säädetään.

Kirkonkirjoissa olevia muita kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja koskevaan kirkollisen viranomaisen päätökseen haetaan muutosta 3, 6 ja 7 §:n nojalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Matti Aura*

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/1993) 3 luvun 2 §:n 2 momentti sekä 16 luvun otsikko, 1 ja 2 § sekä lisätään 16 lukuun uusi 2 a ja 2 b § sekä 24 lukuun uusi 5 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

Kirkon hallinnollinen ja kielellinen jako

2 §

Kirkon jäsen on sen seurakunnan jäsen, jonka alueella hän asuu tai jonka alueen perusteella hänen kotipaikkansa väestökirjalain (141/69) säännösten mukaan muuten määräytyy. Kirkkohallitus voi kuitenkin antaa määräyksiä siitä, milloin henkilö voi olla kotikuntansa alueella olevan muun seurakunnan jäsen.

Kirkon jäsen on sen seurakunnan jäsen, jonka alueella hänellä on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Kirkkohallitus voi kuitenkin antaa määräyksiä siitä, milloin henkilö voi olla kotikuntansa alueella olevan muun seurakunnan jäsen.

16 luku

Kirkonkirjat väestörekisterinä ja seurakunnan arkisto

1 §

Väestörekisterin pitäminen

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitävät kirkonkirjoja sekä huolehtivat väestökirjahallinnon ohjauksessa ja valvonnassa väestörekisterin pitämiseen liittyvistä tehtävistä seurakuntien jäsenten osalta noudattaen, mitä väestörekisteristä on yleisessä laissa säädetty tai sen nojalla määrätty.

Päätöksenteko väestörekisterin pitämistä koskevissa asioissa kuuluu kirkkoherralle tai,

16 luku

Kirkonkirjat ja seurakunnan arkisto

1 §

Kirkonkirjat

Kirkonkirjoja ovat

- 1) uskontokuntien jäsenrekistereistä annettussa laissa (...) tarkoitettu jäsenrekisteri;
- 2) luettelot kastetuista, rippikoulun käyneistä ja konfirmoiduista sekä henkilöistä, joiden avioliiton esteistä on toimitettu tutkinta, avioliittoon vihityistä, kuolleista ja haudatuista, muuttaneista sekä kirkosta eronneista ja kirkkoon liittyneistä; sekä
- 3) ennen tämän lain voimaan tuloa pidetyt

Voimassa oleva laki

jos seurakunnilla on yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle.

Väestörekisterin pitämistä koskevan ratkaisun saattamisesta rekisteritoimiston päätettäväksi on voimassa, mitä siitä väestökirjalaisissa säädetään.

2 §

Kirkonkirjat

Kirkonkirjoja ovat luettelo seurakunnan jäsenistä sekä luettelot syntyneistä ja kasteituista, rippikoulun käyneistä ja konfirmoiduista sekä henkilöistä, joiden avioliiton esteistä on toimitettu tutkinta, avioliittoon vihityistä, kuolleista ja haudatuista, muuttaneista sekä kirkosta eronneista ja kirkkoon liittyneistä.

Kirkkohallitus antaa tarkempia määräyksiä kirkonkirjojen sisällyksestä ja pitämisestä sekä kirkonkirjoista annettavista tiedoista, jollei asia kuulu väestökirjahallinnon viranomaiselle.

Kirkonkirjoista ja seurakunnan muista asiakirjoista annettavista virkatodistuksista ja otteista suoritetaan seurakunnalle lunastusta sen mukaan kuin opetusministeriö kirkkohallituksen esityksestä määrää.

Ehdotus

kirkolliset väestörekisterit ja niihin kuuluvat asiakirjat.

2 §

Kirkonkirjojen pitäminen

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitävät kirkonkirjoja noudattaen, mitä niistä tässä tai muussa laissa säädetään tai niiden nojalla määrätään.

Päätöksenteko kirkonkirjojen pitämistä koskevissa asioissa kuuluu kirkkoherralle tai, jos seurakunnilla on yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle.

Kirkonkirjoista tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta ja virheiden oikaisusta on 24 luvun 5 b §:n 1 ja 2 momentin ohella voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

2 a §

Kirkkohallituksen toimivalta

Kirkkohallitus antaa tarkempia määräyksiä kirkonkirjojen pitämisestä ja vahvistaa niistä luovutettavista tiedoista seurakunnalle tulevan maksun.

2 b §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos pappi kastaa tai siunaa hautaan henkilön, joka ei kuulu hänen seurakuntaansa, on hänen välittömästi toimituksen suoritettuaan ilmoitettava siitä sille seurakunnalle tai uskontokunnalle, jonka jäseneksi kyseinen henkilö tulee tai jonka jäsen hän oli. Ilmoituksen tulee sisältää ainakin nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika, tieto alaikäisen kastetun lapsen huoltajista sekä tieto toimituksesta ja sen ajankohdasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

5 b §

Kirkonkirjojen tietoja koskeva oikaisu ja muutoksenhaku

*Kirkonkirjoihin sisältyvien väestötietojen oikaisusta on voimassa, mitä väestötietolais-
sa (507/1993) säädetään.*

*Seurakunnan jäsenrekisterissä olevien mui-
den kuin väestötietojen oikaisusta on voi-
massa, mitä henkilötietojen suojaa koskevas-
sa lainsäädännössä säädetään.*

*Kirkonkirjoissa olevia muita kuin
1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja kos-
kevaan kirkollisen viranomaisen päätökseen
haetaan muutosta 3, 6 ja 7 §:n nojalla.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*

